

Ah şu Mayıs ayları... “Buna da şükür” dedi, “bunca yıllık yaşamımda elimde kalan tek varlığım sabah serinliği, öğle sıcağı, akşam esintileriyle, hayatın bütün kapıları teker teker yüzüme kapanırken, her aklıma düştüğünde kapısını çaldığım, hiç yüzünü asmadan, gelişimi geri çevirmeden güler yüzüyle beni içeri buyur eden, bağına basan vefa abidem, arkadaşım, sırdaşım, yoldaşım... Merhaba Mayıs...”

Elden ayaktan düşmemişti daha çok şükür, kendi başının çaresine bakabilecek gücü vardı, kendi işlerini kendi görüyordu, kimseye muhtaçlığı da yoktu. Eee, ne de olsa yaş kemale ermişti, eski gücünün, kuvvetinin zindeliği yoktu. Birde şu emekliliğini hak edebilse... Gerçi iki buçuk, bilemedin üç yıl sonra emekli olacaktı. Elin işi biter miydi, bunca yıl yarı aç yarı tok, gece dememiş, gündüz dememiş çalışmıştı, şunun şurasında kalmıştı üç gün... Allah kerimdi be... Çalışmasa ne yapacaktı, gözünün içine bakan iki çocuk, biri kız, biri oğlan... Aş isterler, eklemek isterler, büyüdükçe artan masraflar... Elde yok, avuçta yok... Anadan yok, babadan yok. Hayırsız bir koca, kazancını evin geçimine mi ayıracaktı, kocanın içki parasına mı?. Onları büyütünceye kadar neler çekmemiş, nelere katlanmamıştı ki... Üstüne üstlük kaşının üzerinde gözün var deyip çat kafasına, pat gözüne yediği koca dayakları da cabasıydı... Evlere, bürolara günlük temizliğe giderlerdi, çoğu kez iki üç arkadaş olup birlikte giderlerdi. Ertesi gün işe gittiğinde yüzündeki gözündeki morlukları gören arkadaşları sebebini bilirlerdi de yine de sormadan edemezlerdi, kimi üzüntüsünden, kimi kercinden... Her seferinde bir bahane bulur, kapıya çarptım, merdivenden düştüm derdi de, ağrısına gider bir türlü kocam dövdü diyemezdi. “Valla böyle bir kocam olsun, ağzını cartadan ayırırım kız”... Gerçi bunu söyleyen arkadaşının kocası birkaç yıl önce ölmüştü de dayaktan kurtulmuştu. Yoksa kocası yönünden onun hali de hal değildi. İçinden “daha üç sene önce bir gün kolun kırık gelirdin, ertesi gün kaburgaların çürük” derdi, başına kakınç olur diye yüzüne söylemezdi. Ağacın kurdu içinden olurdu, aynı durumda olanlar da birbirini küçük düşürmek için yarışıyorlardı adeta.

Yaşlı bir teyzenin bahçe içinde iki katlı gecekondusunda otururdu, kiracıydı. Teyze üst katta, kendisi alt katta... Allah'ı var şu teyzede iyi bir insandı, diğer ev sahipleri gibi açgözlü değildi, vırt zırt zam yapmaz, kirayı ödeyemiyorsan evden çık git diye kendini yırtmazdı. Halden anlar, kira geciktiği zamanlar “kızım herhalde işler pekiyi değil, çalışmadın” der inceden mesajını verirdi. Ev, rahmetli kocasından kalmıştı, hiç çalışmamıştı teyze, kocası abdestinde namazında bir adamdı. Şimdinin Müslümanları gibi deveyi hamutuyla yutup da geçirmeyen cinsinden değildi, bırakıp gidenden Allah razı olsun”. Bu evceğizler de olmasa ne yapardım ben”...

Günlük on beş an altı saat çalıştığı olurdu, Cumartesi, Pazar nedir bilmez, bayramlarda “aman, ilk gün gitmeyeceğim, şöyle beyler gibi keyif çatacağım der de yorgunluktan ikindiye kadar da kalkamazdı.

Öyle siyasetle, politikayla pek işi olmazdı, nesine lazımdı, o ekmeğinin peşindeydi. Seçimlerde bir kez oy vermişti, partiyle uğraşmak karnı tok sırtı peklerin işiydi, kendisinin ne işi olurdu partiyle, partıyla. Kendisi ekmek partisindendi.

O yıllarda evine gencecik kızlar gelir, yanlarında getirdikleri bildiri, gazete, broşürlerden bırakırlardı. Hepsi okumuş, iyi kızlardı. Ayıplanacak bir davranışlarını görmemişti. Hatta birkaç gün uğramadıkları zaman onları özlerdi bile. Kendisi işten yorgun geldiğinde ortalık dağınık olur, kızların her biri için bir ucundan tutar, mutfağı, salonu iki dakikada tertemiz ederlerdi. Öyle hiç de büyüklüklerine tanık olmamıştı, sıcakkanlıydılar, insanın öz bacıları olsalar böylesine içten olamazlardı.

Mayısla birlikte havalar ısınmaya başlar, bahçedeki çardak sohbet otağı olurdu. Genişçe bahçeyi kaplayan sık ağaçların birbirinin içine girerek kucaklaşan dalları sokağa taşar, gökyüzüne uzayıp giden dalları yaz güneşinde mahallelinin gölgeliği olurdu. Bahçenin sık ve gür ağaçlarının yer yer seyrek aralıkları allı, yeşilli morlu rengârenk çiçeklerle, güllerle donatılmıştı. Hele o susam gülünün insanı sarhoş eden kokusu... Daha sokağın başında size referansını sunarak bahçeyi işaret eder, siz bahçe kapısından adımınızı attığınızda renk cümbüşü sizi öyle bir sarar sarmalar ki, o an bir “vay be” demekten kendinizi alamazsınız.

Mayısla birlikte bahçeden içeri girmezdi. Bahçenin sık dalları, yaprakları dışarıdan içeri görünmesini olanak vermezdi. Kimsenin göremeyeceği iç rahatlığı ile iki koca çınar ağacının arasına kurulmuş çardağa uzanır, dallar arasından gökyüzünü kaplayan yıldızları izler, çardağa uzanış pozisyonunu ay ışığının gözüne düşecek şekilde değiştirirdi. Çoğu kez öylece uyur kalır, gece serinliği basınca battaniyeyi üstüne çekiverirdi. Kızlar da çok sevmişti çardağı. Genişti, bir oda büyüklüğü kadar geniş ve içinden güneş eksilmeyen bir oda kadar rahat. Kızlar pek de dikkatini çekmeyen bir şeyler anlatırlardı da içlerinden pahalılık, işsizlik gibi kelimenin dışında emperyalizm, kapitalizm, faşizm, sosyalizm gibi kelimeleri pek anlamazdı ama durumu da idare ederdi. Çoluk çocuğunu sorarlar, bir oğlunun bir kızının olduğunu söyler, kızının evli ve iki çocuğu olduğunu ballandıra ballandıra anlatırdı da oğlundan bir tek kelime etmezdi. Oğlundan söz edilince üzülür, bütün neşesi kaçırdı.

Mayısın bütün coşkusuna rağmen bir türlü ardı arkası gelmeyen, bitip tükenmeyen uğursuzluklar o yıl başlamıştı, hala da sürüp gidiyordu. Yine çardak sefasının erken uyanışında bahçe kapısından çıkmasıyla çil yavrusu gibi nefes nefese kalmış kızların evine doğru kaçıştıklarını görünce bir “ hımmm” çekti ama renk de vermedi... Hemen kızları içeri aldı, sık ağaçların altına çekti. Dalların aralığından polis arabalarının geçtiği görülüyordu. Siren sesleri giderek yaklaştı, uzaklaşıp gitti. “Ne oluyor, bu haliniz ne” demeye gerek kalmamıştı, her şey gün gibi açıktı. Kızlar “ hangimiz söyleyelim” diye birbirinin gözlerinin içine bakarken “nerede” dedi. Kendi aralarında el kol işaretleriyle bir şeyler konuştular. Kızları eve aldı, kendisi gelinceye kadar dışarı çıkmamalarını, gelen olursa kapıyı açmamalarını tembih edip, alel acele ayağına taktığı nalınlarını sürükleyerek tarif edilen yere doğru yöneldi. Birkaç komşu evine girip çıktı, komşular tandırı yaktılar, yufka ekmek yapacaklardı. Değişik evlerden çıkan kimi kadınlar hamur leğenini, kimileri oklavaları, kimileri un torbasını kucaklamış tandıra doğru sökün ettiler. Kendisi de bir çuval samanı sırtlayıp tandırın yolunu tuttu. Mahallede polis devriyeleri sıklaşmış, gelenin geçenin üstünü başını arıyorlardı, tarif ettikleri birilerini soruyorlardı. Yolunu hiç değiştirmeden polislerin arasından geçerken bir polis durdurdu.

“Ne var torbada”?

“Saman” dedi, yüreği ağzına gelecekti neredeyse, nefesini tuttu, soluk almadı. “ Ekmek yapacağız da, isterseniz bir sıcak bazlama alın, buyurun”...Sıkışan kalbini yumruklayarak tandırdan içeri girdi. Kadınlar çalı çırpıyla tutuşturdukları tandıra yakacak saman bekliyordu ve nihayet bekledikleri bir çuval saman gelmişti işte. İçlerinden genç olan kadın saman torbasını boşaltmak için yeltendi. Kaşlarını yukarı kaldırarak “yok” dedi, sımsıkı yapıştı torbaya. Kadınlar bir anlam veremediler, mahallede sözü dinlenen yaşlıca olanı, genç kadına bırakması için işaret

Kumsalda yaz

İdris Köylü tarafından yazıldı
Pazartesi, 03 Haziran 2019 17:31 -

---

etti. Yaşlı kadınla göz göze geldiler, anlamıştı sanki yaşlı kadın, bilmezlikten geldi. Genç kadına “ bizim evde saman olacaktı, bir çuval al da gel” dedi. Ekmek pişirmeye başlamışlardı kadınlar, o tedirginliğini bir türlü yenemiyor, huzursuzluğunu gizleyemiyordu. Gözü kulağı dışarıdaydı. Yaşlı kadın, genç kadına“ git bak bakalım anam, bunlardan da rahat yok, ne ararlar bilmem ki, yine kimi götürmüşler” dedi. Genç kadın yoldan sokağa başını uzattı, sokağın başında da sonunda da kimsecikler görünüyordu...Gitmişler dedi, “ortalıkta kimse yok.”

“ Bir gözü sımsıkı kavranmış torbada lan yaşlı kadın “Hadi git dedi, yorgun görünüyorsun, çalışıyorsun tabi, git dinlen senin ekmekleri ben getiririm”

Çuvalı omuzlayıp ara sokaklardan eve geldi, pencereden kızlara kendini gösterdi, kızlar kapıyı açtıklarında meraktan patlamışlardı.

Saman torbasını evin içine boşalttı “ bunlar mıydı” dedi. Bir büyük, üç orta ve birkaç tane küçük “şey” vardı, kızların tümünün öpücük yağmurları havada uçuşuyordu. Derken yaşlı teyze elinde bir çıkınla kapıdan seslendi. Sıcak bazlama ve yağlı katmer getirmişti. Göz göze geldiler, hiçbir şey söylemeden yaşlı teyze geldiği gibi gitti.

Yüzü gülüyordu. “Haydi kızlar, çardağa”. Daha önceden sözleşmişler gibi kimi sıcak bazlamaları, yağlı katmeri servis ederken, kimi çayı demliyor, kimi ortalığı düzenliyordu.

Çaylar eşliğinde hem dürüm yaptıkları yağlı katmerlerini yiyorlar hem de sohbet ediyorlardı. Kızlardan biri “çok zekisin” dedi, “ neden okumadın”?

İlkokuldan sonra okumadım, ailemin gücü yoktu. Okumada, hesapta sınıf birincisiydim. Müfettiş geldi. Öğretmenim beni tahtaya kaldırdı. Elime bir kitap verdi, “şurayı oku” dedi. Sular seller gibi hiç kekelemeden okudum, müfettişten aferin aldım.

Kızlardan biri “Hatırlıyor musun, okuduğun yazının konusu neydi”?

“Hiç unutmadım ki” dedi, “Kumsalda Yaz” başlıklı bir yazıydı. Kızların içlerinde en çok yakınlık duyduğu, sevdiği kara kız “unutmadığına göre kumsalı çok seviyorsun galiba” dedi. Gülümseyerek kumsala hiç gitmediğini, gidenlerden duyduğunu söyledi. “Biraz daha sabır dedi kara kız, başaracağız, o zaman seni kumsalda yaşatacağım”.

Kızların biri hariç hepsi yakalanmıştı, o birisi de yurt dışına çıkıp paçayı sıyırmıştı.

Yıllar sonraydı... Kapısı çalındı, gelen kişiyle bir süre göz göze geldiler. Anlık bir tereddütten sonra onca yılın hasretiyle kucaklaştılar. Kötü bir haber alacağından korkar gibi endişeyle “Elif” diyebildi. “Nasıldı, iyi miydi?”

Misafirin hıçkırığını gizlemek için yüzünü öte dönüşünden anlamıştı... Cansız bir külçe gibi olduğu yerde yığıldı kaldı. Aylardan Mayısı...